

שמאי פרק ראשון נדה

יא.

עין משפט נר מצוה

צא א מיי פ"ח מהל' אסורי
ציהא הלכה כ' סמנ' לאון
קח' תושב"י י"ד סמנ' קפ"ט
ספ"ח:
צב ב מיי ש' ויש' כשנות
ובגמ' טוש"ע ש' ספ"ח
יח:
צג ג ד מיי ש' וע"ש בגמ'
טוש"ע ש' ספ"ח ז:
צד ה מיי פ"ד מהל'
ממנח' משב' ומשב'
ה' י סמנ' לאון ק"ח:
צה ו מיי ש' הלל' ז ופ"ד
מהל' אסורי ציהא הל'
טו וע"ש סמנ' ש' טוש"ע
י"ד ס' קפ"ט ספ"ח ז וסמנ'
ק"ח ספ"ח ז:
צו ז מיי פ"ד מהלכות
משב' ומשב' הל' ז
טוש"ע י"ד סמנ' ק"ח ספ"ח
ד:
צז ח ט מיי ש' הל' ז
צח י ב מיי פ"ח מהל'
אסורי ציהא הל' ט
וע"ש בגמ' סמנ' ש' טור
י"ד ס' קפ"ט:
צט י מיי ש' פ"ו הלכה ז:

אלא לקביעות והתניא בו. פשטי לקביעות לחודייהו וקשה להא
כן לישני כסמון לא קבעה וסת לימיה אלף לקביעות לחודייהו
ולמה חזר מסכרמו ובסמון נמי דפרין לימיה פשיטא לישני דלא
קבעה וסת לקביעות לחודייהו כדקס"ד מעיקרא ונראה לפרש אלף
לקביעות אף לקביעות דליינו לימיה

עס קפילות אלף קפילות לחודייהו
פשיטא להש"ס דלא קבעה:

קפצה וראתה. (י) ג' זמני גרסי'
כדאמרין [נהבא על
יצמתן] [יצמות דף סד:] דבזמנות סמס
דן מנא כרשב"ג לקמן פרק האשה
(דף סג.) למנן אין האשה קובעת וסת
עד שתקבענו ג' פעמים:

במעין פתום. פירש רש"י כגון
דחזאי ריש ירחא וריש
ירחא וכ"כ צירחא וריש ירחא ומעין
פתום כגון שהרשאות הראשונות של
וסת היו בתוך ימי נדה (א) או כ"כ
צירחא וריש ירחא) או ריש ירחא ורי'
צירחא וכן צנייה וצשלישי חזאי
חמש צירחא ואלף חזאי ריש ירחא וריש'
ולכך פסק דמפרש (ב) שיליה בנות
כותים (לקמן דף טו:) ריש ירחא וחמש
צירחא מרי זמני וצשלישי חמש צירחא
ולא חזאי ריש ירחא דקבעה לה וסת
צה' צירחא צרביעת קשה אליניה
מתניתין לרבי יוחנן וי"ל דליהו יפרש
מעין פתום דחזאי שלשה זמני ריש
ירחא וחמש צירחא ולמלא (ג) דפרש
לקמן דר"פ איירי דחזאי ג' זמנין ריש
ירחא וחמש צירחא דהאי נמי מקרי
מעין סמוס יפרש מתני' מעין פתום
כפירוש אחר דרש"י דפירש שראתה א'
צ' ג' ד' רלופים בג' חדשים ראשונים:
אלף

זופעות. לאו דוקא: קפלה. היו אונס: קפלה ולאסה. ג' פעמים
קבעה לה וסת כדמפרש ואזיל: אילימא לימיה. כגון קפלה באלח
בשבת וראתה וקפלה באלח בשבת וראתה וכן שלישית קבעה לה וסת
באלח בשבת וכל זמן שמתראה עוד באלח בשבת ואלח בשבת ואלח
דיה שעתה ואם הגיע אלח אחד בשבת ואלח

בדקה עלמה טמאה מספק דלורת
בזמנו הוא בא כל יומא באלח בשבת:
דלא קפין לא חזאי. אלמא לאו וסתה
הוא: **אלף לקפיות**. כיון דראתה שלש
פעמים על ידי קפיה הרובגלה לראיית
קפיה ובכל יום שתקפון ממקיני לה
צרואה ואם לא צדקה טמאה ואפילו
שאר ימות שבת: **לימיה ולקפיות**.
כל אחד בשבת שתקפון ממקיני לה
צרואה בזמנה הוא לראות באלח
בשבת על ידי קפיה: **לימיה לחודייהו**
פשיטא. דלא קבעה: **דיומא הוא דקא**
גריס. ויהא באלח בשבת וסתה אפילו
בלא קפיה: **קמ"ל** הא דלמר דלא
קבעה וסת לימיה דקפיה דלחמול
גרמא לראיה דהאידנא ואין לה וסת
באלח בשבת בלא קפיה ואלף לקפיה
בלא אחד בשבת מדלא חזיא מאתמול:
מתני' אע"פ שאמרו דיה שעתה.
בלשה שיש לה וסת: **לריכה להיות**
בזדקת. בכל יום שחרית וערבית
כשאר נשים: **חזן מן הנדה**. משראתה
יום אחד טמאה שבעה ואינה לריכה
בדיקה לא שבעה שהרי בלא לריכה היא
טמאה: **והיושבת על דס טוהר**.
דלמה לה בדיקה אפילו מראה דס
טוהרה היא: **ומשמעם צעדים**. אע"פ
שיש לה וסת לריכה לשמש צעדים
ולבדוק לפני תשמיש ולאחר תשמיש:
ובטולה שדמיה טורין. ד' לילות
דהיא אינה לריכה לשמש שהרי
דמה טוהר ואפילו שמתנו מראה דמיה
הואיל ושמשה אמרינן דמשום תשמיש
נשתנה אלף שחרית וערבית היכה
דלא שמשנה (א) אחר צעילה ראשונה
לריכה בדיקה כדמפרש בגמרא (וע"ש) שמה
שמתנו מראה דמים שלה: **ופעמים**
לריכה להיות בטוהר. כל אשה: **שחרית**
ובין השמשות. שחרית להכשיר טהרות
של לילה ערבית להכשיר טהרות של
יום כדאמרין טעמא צריש פירקין ד:]:
לשמש אס ציפא. עס בעלה: **גמ' סמוך**
ימי וינכסו. כגון לראתה בראש חודש
וחזרה וראתה בט"ו לחודש כשעומדת
צימיה שהיא לראיה לויצה דהיינו י"א
יום שבין נדה לנדה וחזרה וראתה
בראש חודש ובט"ו לחודש וחזרה

(א) רש"י מ"ו, (ב) ר"מ מ"ו,
ג' ע"ל ו, (ד) ונקמן לט"ז,
(ה) ונקמן לה: ותיקני'
(ו) רש"י מ"ו ועין רש"י
ובגמ' מורי"ט וריב"ז הכי
הנאון המפורסם מוה"ר
שולן גר"ו אב"ד דק"ק
אמשטרדם וי"ל הנאון גר"ו.
ע' במהרש"א שהריק לקיים
הטקסא הישנה בפירוש דקוח
ולו דברי הנאונים יש לקיים
הטקסא הישנה כפשוטו
דוראי פירוש מהל' נדה
דקאמר רש"י היינו מהל'
וסת והלך לפרש דלא קפיה
היה קמני נדה אינה לריכה
בדיקה הא זמני דלריכה
לבדוק כגון מחמת וסת שעתה
רוצה לקבע וסת וזוהי ריש
ירחא לא בירחא בדיקה דקוח
לריכה בדיקה צה' צירחא
שמה מראה פעם ג' צה'
צירחא לנור ובמ"ש שעתה
לכך פ"י רש"י דוראי מנא
דמתני' לא מיידי במחלת וסת
דהא סתמא קמני חזן מן
הנדה וקאי אלגילי דקמני
אע"פ שאמרו דיה שעתה
והיינו אש שיש לה וסת
כדפירש"י ויהא קמני לריכה
להיות בודקת חזן מן הנדה
וכיון דלא מפליג מנא מרי
מסתמא חזן דקוח מן הנדה
קאי אחר דמיה שמה לעיל
דמריי שיש לה וסת קבע
א"כ דוראי מריי מנא דמתני'
במעין פתום משה' אינה
לריכה בדיקה דלא איה לה
מרי ובכ"י אלו דברי רש"י
כפשוטן על שום שגגות
וק"ל ע"כ דברי הרב הנאון
גר"ו דבריהם צבורים הם
למנין, (י) ס"א א"ע,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ובתולה
שדמיה וכו' אחר צעילה
ראשונה. ג"כ לנאון ראשון
שפירש"י בגמ' לאו דוקא
שלא שמשנה כלל אחר צעילה
ראשונה אפילו שמשנה אשה
שהיה לא שמשנה ופקעה
בטהרות וק"ל: (ב) ד"ה
ממעין וכו' של וסת הו'
בכור ימי נדה: (ג) בא"ד
ולשולן ש"כ ג"כ על מנח
לקמן דף טו ע"כ ע"ש:
(ד) תוס' ד"ה קפצה:
וראתה ג' זמני ג' י"ב ע"ל
בסוף פ' בנות כותים דף
טו ע"כ כמנח הוסיף
גד"ה אלמא דהתלמוד לא
שח להכיר מנחא זמני:
(ה) ד"ה ממעין וכו' שיליה
בנות. ג"כ עיין במס'
גד"ה אלמא: (ו) בא"ד
ולמלא דפרשיית לקמן
דכ"ז פסא:

שאמרו דיה שעתה לריכה להיות בודקת חזן מן הנדה והיושבת על דם
טוהר ומושמשות בעדים חזן מיושבת על דם טוהר ובתולה שדמיה טהורים
ופעמים צריכה להיות בודקת שחרית ובין השמשות ובושעה שהיא עוברת
לשמש את ביתה יתירות עליהן כהנות בשעה שהן אוכלות בתרומה רבי
יהודה אומר אף בשעת עברתן מלאכול בתרומה: **גמ' חזן מן הנדה דבתוך**
ימי נדתה לא בעי בדיקה הניחא לרבי שמעון בן לקיש דאמר אשה קובעת
לה וסת בתוך ימי זיבתה ואין אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדתה שפיר
אלא לרבי יוחנן דאמר אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדתה תבדוק
דילמא קבעה לה וסת אמר לך רבי יוחנן כי אמיינא אנא היכא דחזיתיה
ממעין פתום אבל חזיתיה ממעין פתום לא אמרי: והיושבת על דם טוהר:
קס"ד מבקשת לישב על דם טוהר הניחא לרב דאמר (ה) למעין אחד הוא
התורה טמאתו והתורה טהרתו שפיר אלא ללוי דאמר שני מעינות הם
תבדוק דילמא אכתי לא פסק ההוא מעין טמא אמר לך לוי הא מני
בית

וראתה בט"ו לחודש ואלף ראתה בראש חודש שלפני שקבעה לה וסת לט"ו לחודש ומוטטרפין תרתי ראיות דימי ויזה לך ראייה לקביעות וסת:
כגון ראתה בראש חודש וחזרה וראתה בחמישי בחודש דהיינו צימי נדות וחזרה עוד פעמים
בחמישי בחודש לא קבעה וסת שאין ראיית ימי נדה ראייה לקבוע שהיא עלולה לראות צימי נדות: **שפיר**. קמני במתניתין דלא צעיל בדיקה
דאי לטומי טמאה היא ואי לקבוע וסת וילדה אס משנה וסת שלשה פעמים ליום אחר שאינה למודה עד עכשיו הא אמרת דלא קבעה:
ממעין סמוס. כדמפרש אליבא דר' יוחנן צשליה פ' בנות כותים (לקמן דף טו:) כגון דחזאי ריש ירחא וריש ירחא ועשרים וחמשה וריש ירחא
דהוה ראייה כדמרינא צימי נדות דאפילו הכי הוה קביעות וסת צריש ירחא כדמפרש התם דלמר וסתה צריש ירחא קבעה וסת דלקדים
וחזאי דמים ימרי איתוספו בה דהא דלא קבעה משום דלמילת וסתה חזוק ממעין סמוס וגם ראייה אחרונה ויזה לך כמעין
סמוס כדלמר הא דלקדים וחזאי מוספת דמים הוא אלף ממעין פתום כגון שהרשאות הראשונות של וסת (א) יהו בתוך ימי נדה כי
מתניתין (דלא מיידי במחלת נדה דהא לא מפליג בה מידי אלף סתמא קמני חזן מן הנדה) הילכך לא צעיל בדיקה צימי נדות שהרי
נפתח מעינה ואפילו היא רואה לא תקבע וסת. לישנא אחרונה ממעין סמוס שראתה היום ופקעה וחזרה וראתה צרביעי או בחמישי
לנדחה אלף ממעין פתום כגון שלא פסקה וראתה א' צ' ג' ד' לחודש וראתה פעם שניה צ"ד בחודש וכן שלישית לא מהניא ראייה דרביעי
בחודש נדודת קמנא לניקבע ומתניתין במעין פתום (ב) וראשון ישר צעיי: **מקשקש** לישב כשכלין ימי לילה כגון צרביעי לזכר או
יום הבה בתוך ז' של לילה ודס הבא לאחר שבעה ממעין אחד הוא: **הסורה עמאום**. כרך שבעה לזכר וי"ד לנקבה: **והסורה טהרה**. כל
ימי הטוהר: **שפיר**. קמני מתניתין דלא צעיל בדיקה דהא צ"ן פסקה ובין לא פסקה טמאה היום וטהורה למחר: **אלף ללוי דלמר שני מעינות**
הן. נפתח הטמא כל ימי הלידה ונסתה הטהור ולסוף שבעה לזכר וי"ד לנקבה נסמס הטהור ונפתח הטהור ולוקימנא התם דשופעת
מתוך שבעה לאחר שבעה ס"ל ללוי דאפילו צשמיני לעולם היא טמאה עד שתפסק דהא לא נסתה הטמא תבדוק צרביעי דילמא וכו':

גליון הש"ס

תוס' ד"ה קפצה וראתה ג'
ויבני גרסין וכו'. ע"ל לט'
ע"כ תוספת ד"ה אלמא:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ובשבת קפלה ולא
חזאי. ג"כ לוי לא וכו' הוא
ככל הפוסקים ואף הרמב"ם
שפירש דלוי אלאשא קמנא
מפרש דמיידי ק' ועיין בגמ'
משנה:

מוסף רש"י

אף בשעת עברתן. אף
בשעה שהם מסתלקות
ומסיימות לחלוט בתרומה,
לכריכת לבדוק (ועי' ג'
בתוך ימי נדתה. צימס
שהיא נדה (לקמן לט: וע"ש).
מעין אחד הוא. דס הבא
צימי ליה ודס הבא צימי
טוהר צימס אחר מן האין
(לקמן דהו) דס הבא
בצדעיהו של נקבה שהוא
עמל ודס הבא לאחר
בצדעיהו שהוא טהור. ממעין
אחד הוא (סנהדרין י"ט).
התורה טמאתו. כל
בצדעיהו התורה טהרתו.
לאחר שבצדעיהו חזרה
ועימאמלו לאחר שלכן ימי
טוהר (טו).

תוס' הרא"ש

משום הכי קא דייק: אמא
לקביעות. פירש"י לקביעות
לחודייהו. וקשה לפירושו
איכ' מאי פריך בתר ימי
לחודייהו פשיטא לישני ליה
דאחא
לקביעות לחודייהו לא
קבעה לה וסת כדוהה ס"ד
מניקרא. וק"ל כיון דלא קאי
האי דקאמר מעיקרא אלף
לקביעות ליה לישני
בתר דפרין ליה מברייתא
אלף לקביעות ולימים הלכך
ג"ל הא דקאמר לקביעות
היינו לקביעות עס הימים
אבל לקביעות לחודייהו הוה
פשיטא ליה דלא קבעה מרי
דהוה אימיה לחודייהו:
אע"פ שאמרו דיה שעתה
צריכה להיות בודקת. הקשה
הר"י יעקב מאורליניש דהכא
אמרין דאע"פ דרייה שעתה
צריכה להיות בודקת. וגבי
י"א יום שבין נדה לנדה
אשכחן איפכא דתנן פרק
בנות כותים כל י"א יום
בזדקת טהרה ואמרין
בגמרא למאי הלכתא אמר
רב יהודה לומר שאינה
צריכה בדיקה. ונתייבחת
בשבתות יום טמאה מעת
לעת וי"ל דתנן מהכא מן
הדין כיון דריין שעתן כ"ש
דלא בעי בדיקה אלף משום
שלא תשתבח תורת בדיקה.
אבל גבי י"א יום אס לא
בדוקו ככשיו בדוקו לאחר
מכאן: **תבדוק** דלמא קבעה
לה וסת. מהיה לוי בדיקה
כיון לא אשכחן שתקני
חכמים שתהא אשה צריכה
לבדוק שמת קבע לה וסת
דאיכ' אפילו אשה שאינה
בדיקה כשהיה תבדוק בכל
יום שמת תקבע לה וסת
וצ"ע: **ממעין פתום** לא
אמרי. לאותו לשון שפירש"י
כשהראיות ראשונות בימי
נדה היינו פתום קשה למאי דבעי למימר בסוף בנות כותים דאפילו הכי אי גונא אמר רבי יוחנן א"כ תקשי ליה
נדה היינו פתום קשה למאי דבעי למימר בסוף בנות כותים דאפילו הכי אי גונא אמר רבי יוחנן א"כ תקשי ליה